

ЗЕЛЕНИЙ

Нас було четверо: Роуз, Елла, Міна й Карла.

В іншому житті ми могли б стати подругами.

Але це був Березник.

У цих дурнуватих черевиках не побігаєш. Ще й багнюка густа, мов патока. У жінки позаду мене та сама проблема. Один з її черевиків застряг, і це її сповільнило. Добре. Я хотіла прийти першою.

Який там мав бути будинок? І ні в кого запитати. Усі теж кудись біжать, мов стадо оскажених тварин. Там? Ні... тут. Оцей. Я стала мов укопана. Жінка позаду мало не врізалася в мене з розбігу. Ми обидві витріщилися на будівлю. Мусить бути тут. І що тепер? Постукати? Ми ж не спізналися?

Хоч би я не спізналася.

Звівшись навшпиньки, я зазирнула крізь маленьке високе віконечко збоку на дверях. Та, окрім власного відображення, мало що побачила. Кілька разів ущипнула себе за щоки, щоб додати їм трохи кольору. Шкода, що мені ще зарано користуватися помадою. Принаймні набряк довкола ока вже майже зійшов, залишився лише жовтуватий-зелений синець. Бачила я нормально, а це найголовніше. Густі кучері приховали б решту. Але... доводиться обходитися тим, що маємо.

— Ми спізналися? — засапано прохрипіла жінка. — Я загубила черевик у багнюці.

Я постукала у двері, і вони відчинилися майже миттєво, аж ми обидві підскочили.

— Ви спізналися, — гарикнула молода дівчина, що стояла у дверному проході, й зміряла нас із ніг до голови суворим поглядом. Я не відвела очей.

Три тижні вдалині від дому, а я досі не навчилася як слід плазувати, хоч скільки мене били. У цієї діловитої дівчини — не набагато старшої за мене — аж кості випинали, а ніс був такий гострий, що ним можна нарізати сир. Я завжди любила сир. Крихкий сир, який додають до салату; чи кремівий, що гарно намащується на свіжий хліб; чи той смердючий з волохатими зеленими прожилками, котрий старі люди полюбляють їсти разом із крекерами...

— Чого застигли?! — скривилася бритволиця. — Заходьте! Тільки ноги витріть! І нічого не чіпайте!

От ми й увійшли досередини. Я це зробила. Я тут... у будівлі з величним титулом «Вища кравецька студія», або по-простому — швацька майстерня. Для мене це справжній рай. Щойно почула, що в них відкрилася вакансія, я вже знала: мушу її отримати.

У майстерні я нарахувала близько двадцяти голів, які, мов зачаровані персонажі казки, схилилися над машинками, що гуділи безперестанку.

Усі швачки були чисті — це я помітила відразу. І всі одяжені в прості коричневі комбінезони — усе ж краще за мішкувату одягу, що спадала з моїх пліч.

Дерев'яні столи були віддраєні, аж білісінькі, й завалені викрійками та нитками. В одному куті стояли полиці з тканинами, рясніючи таким різноманіттям кольорів, аж я кілька разів кліпнула з несподіванки. В іншому кутку громадилася купа безголових і безруких манекенів. Чулося

шипіння та бряжчання важкої праски, а в повітрі, мов лінивці комахи, літали поодинокі ворсинки.

Ніхто не підводив голови від роботи. Усі шили так, ніби від цього залежало їхнє життя.

— Ножиці! — гукнув хтось зовсім поруч.

Швачка біля найближчої машинки й не думала спинятися. Її нога продовжувала натискати на підніжку, а пальці й далі підсували тканину під голку. Другою ж рукою вона взяла ножиці, і я дивилася, як їх передають вздовж стола, з рук у руки. Аж поки «*різь*» — вони пройшлися по лісисто-зеленому твіду.

— У хмарах не витати! — клацнула пальцями мені перед носом різка дівчина, що відчинила нам двері. — Я — Міна. Я тут начальниця. Ваша *Головна*. Затямили?

Я кивнула. Жінка, яка увійшла зі мною, лише кліпнула й шаркнула ногою — тією, що в черевіку. Вона була доволі стара — під двадцять п'ять — і полохлива, мов заець. Із зайців добрі рукавиці. Колись у мене були капці, обшиті заячим хутром. Вони були дуже зручні. Що сталося із самим зайцем, я гадки не мала. Мабуть, пішов на рагу...

Різь! Спогади розвіялися. Час зосередитися.

— Слухайте уважно, — скомандувала Міна. — Повторювати не буду, і...

Бам! Двері знову відчинилися. Весняний вітерець задув до майстерні ще одну дівчину — із сутулими плечима й округлими щічками, ніби в білки, яка щойно розрила схованку з горіхами.

— Я дуже перепрошую...

Новоприбула сором'язливо всміхнулася та втупилася у свої черевіки. Я теж на них подивилася. Вона ж знає, що вони різні, правда? Один — атласний капець нудотно-зеленого

кольору з металевою пряжкою, а другий — шкіряний брег з обірваними дірками для шнурівок. Нам усім кинули абияке взуття, коли вперше видавали тут одягу... Невже ця Білка навіть не зуміла виміняти собі повноцінну пару? Я вже бачила, що з неї буде мало користі. У неї жахливий акцент, такий... *самі знаєте...* пафосний.

— Я спізналася, — пробелькотіла вона.

— Та що ти кажеш, — гмикнула Міна. — Схоже, до нас завітала справжня *леді*. Як мило з вашого боку, *мадам*, удостоїти нас своєю присутністю. Чим я можу вам прислужитися?

— Мені сказали, що в «Кравецькій студії» несподівано відкрилася вакансія, — повідомила Білка. — Що вам потрібні досвідчені працівниці.

— Ще б пак потрібні! Справжні кравчині, а не *манірні* панянки. Ти мені нагадуєш багату аристократку, яка тільки й уміє, що, розвалившись на подушках, розшивати лавандові саше та інший непотріб. Не так, скажеш?

Хай скільки Міна кривлялася, Білку це, схоже, зовсім не ображало.

— Я вмю вишивати, — підтвердила вона.

— Ти робитимеш, що я накажу! — відрубала Міна. — Номер?

Білка акуратно стулила ноги до купи. І як їй вдається видаватися такою зібраною в різних черевіках? Вона *не* з тих дівчат, з якими я зазвичай воджуся. Хоч і сама одягнена не краще за мене, а, певно, вважає мене надто простуватою. Не її рівня.

Білка чітко, не затиноючись, проказала свій номер. Тут ми всі були номерами, а не іменами. Ми із Зайчихою теж назвали свої номери. Зайчиха — трохи заїкаючись.

Міна втягнула носом повітря.

— Ти! — тицьнула в Зайчиху. — Що вмієш робити?

— Я... я шию, — затремтіла та.

— Дурепа! Звісно, що шиєш, інакше тебе тут не було б. Стала б я розшукувати швачок, які не вміють шити? Це вам не якийсь там привід відмикнути від важчої роботи! Добре шиєш?

— Я... я шила вдома. Одяг для своїх дітей. — Її обличчя поморщилося, мов зіжмакана хустинка.

— Боже, ти ж не збираєшся мені тут розплакатися? Терпіти не можу скигліюк. А ти? — Міна звернула свій суворий погляд на мене. Я зібгалася, як шифон під розжареною праскою. — Ти хоч достатньо доросла, щоб тут бути? — глузливо вишкірилася вона.

— Шістнадцять, — раптом встряла Білка. — Її шістнадцять. Так вона сказала, раніше.

— Я не тебе питаю, а її.

Я ковтнула клубок у горлі. Шістнадцять — чарівне число. Якщо ви молодші, то від вас ніякої користі.

— Вона... е-е... правду каже. Мені шістнадцять.

Ну буде.

Рано чи пізно.

Міна пирхнула.

— І дай вгадаю: у перервах між домашніми завданнями до школи весь твій досвід шиття зводився до того, щоб заштопати сукенку для ляльки чи пришити гудзичок? Чесне слово! Чому вони марнують мій час на цих дуреп? Мені не потрібні школярки. *Вимітайся!*

— Ні, заждіть, я можу вам згодитися. Я... е-е...

— Ти що? Мамина донечка? Учительська улюблениця? Порожнє місце? — Міна рушила геть, зневажливо змахнувши рукою.

І це все? Моя перша повноцінна співбесіда... провалилася? Катастрофа! Це означало, що мені доведеться повернутися до... до чого? У кращому разі на мене чекала робота на побігеньках на кухні або за пральною дошкою в пральні. У гіршому — доведеться гнути спину в кар'єрі або... або взагалі ніякої роботи, а це найгірше, що могло статися. Не думай про це. *Зосередься, Елло!*

Моя бабуся, в якій знаходилася приказка на всі випадки життя, завжди казала: «Коли сумніваєшся — підборіддя догори, спину прямо й більше зухвальства». Тож я розправила плечі, виструнчившись на повен зріст, а я доволі висока, глибоко вдихнула й проголосила:

— Я — закрійниця!

Міна обернулася й глипнула на мене.

— Ти? Закрійниця?

Закрійниця — це напрочуд уміла швачка, яка відповідає за те, щоб викроювати форми, з яких потім і зшиють одяг. Ніякі кравецькі хитрощі не врятують одягу, яку запорола розкрійниця. *Досвідчена* розкрійниця на вагу золота. Принаймні я на це сподівалася. Золото мені ні до чого. Мені просто потрібна ця робота, хай би чого це мені коштувало. Зрештою, це робота моєї мрії — якщо, звісно, можна мати мрії в такому місці.

До цієї миті інші працівниці не надто зважали на нас. Але тепер я збагнула, що вони весь цей час дослухалися до розмови. Не пропускаючи ні шва, чекали, що станеться далі.

— Так, — правила я своєї. — Саме так. Я вмію малювати викрійки, кроїти тканину й шити одяг. Я... я сама розробляю дизайн. Колись у мене буде власне ательє.

— Колись... Ха! Ну і жартики в тебе, — глузливо скривилася Міна.

— Нам згодиться вміла закрійниця, відколи Рода захворіла й пішла, — пробурмотіла жінка за найближчою машинкою, навіть не виймаючи з рота шпильок.

— І то правда, — повільно кивнула Міна. — Добре. Ось як усе відбуватиметься. Ти, Принцесо, візьмешся до прасування і прибирання. Твоїм тендітним ручкам не завадить скуштувати важкої роботи.

— Я не принцеса, — заперечила Білка.

— Уперед!

Міна зміряла мене й Зайчиху поглядом.

— Що ж до вас, жалюгідні карикатури на швачок, я загадаю вам випробування. Буду з вами відвертою: в мене є місце лише для однієї з вас. *Лише для однієї*, второпали? А якщо жодна з вас не відповідатимете моїм високим стандартам, я вас обох спроваджу. Я навчалася в найкращих.

— Я вас не підведу, — пообіцяла я.

Міна схопила щось із найближчої купи одягу й пожбурила Зайчисі. То була лляна блузка, пофарбована в такий насичений м'ятно-зелений, що, здавалося, її можна було покуштувати.

— Розпори її, а тоді розшир, — розпорядилася Міна. — Це для клієнтки — дружини Офіцера, — яка вершки п'є глеками, а тому набагато кругліша, ніж собі думає.

Вершки... ох, вершки! Бабуся поливала ними полуниці зі свого найкращого глека, помальованого зеленими квітками...

Краєм ока я помітила етикетку на звороті комірця блузки, і в мене мало не зупинилося серце.

Там було елегантно виведене ім'я одного з найшанованіших модних домів у світі. У такому місці я не сміла б навіть витріщатися на вітрини.

— А ти... — Міна ляснула мені по долоні аркушем паперу. — Інша клієнтка, Карла, попросила пошити їй сукню. Напівофіційну, для концерту чи чогось такого цими вихідними. Ось її розміри. Запам'ятай їх, папірець мені потрібен назад. Можеш скористатися манекеном номер 4. Тканину візьмеш отам.

— Що?..

— Вибери щось, що пасуватиме блондинці. Та спершу відмийся біля умивальника й одягни комбінезон. У цій майстерні чистота — обов'язкова. Ніяких брудних відбитків на тканині, ніяких плям крові й ніякого пилу. Зрозуміла?

Я кивнула, щосили намагаючись стримати сльози.

Мініні тонкі губи вигнулися.

— Думаєш, я сувора? — Зіщулившись, вона кивнула головою в дальній куток кімнати. — Згадай, хто стоїть отам.

У задній частині майстерні, прихилившись до стіни, стояла темна постать й общипувала собі кутикули на пальцях. Я зиркнула раз і відвернулася.

— Ну? — сказала Міна. — Чого чекаємо? Перша примірка о четвертій.

— Ви хочете, щоб я зшила новісіньку сукню до четвертої? Це...

— Надто важко? Надто швидко? — глузливо спитала вона.

— Усе гаразд. Я впораюся.

— Тоді вперед, школярко. І пам'ятай: я очікую, що ти напартачиш, і сильно.

— Я — Елла, — повідомила я їй.

«Мені байдуже», — було написано на її обличчі.

У майстерні стояв один з тих масивних керамічних умивальників із зеленими патьоками під кранами там, де течуть